

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Сумського державного
педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Юрій ЛЯННОЙ

28.10. 2024 року

уведено в дію наказом № 482

28.10. 2024 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РЕГІОНАЛЬНУ
ФІЛОЛОГІЧНО-КРАЄЗНАВЧУ ЛАБОРАТОРІЮ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

УХВАЛЕНО

рішенням вченої ради університету

протокол № 3 від 28.10. 2024 р.

1. Загальні положення

1.1. Регіональна філологічно-краєзнавча лабораторія (далі – Лабораторія) – це колектив науковців, який здійснює методичну, наукову, освітньо-консультативну, громадсько-культурну роботу в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (далі – Університеті) і закладах-партнерах з метою виконання Програми розвитку української мови в Університеті; формування й розвитку культуромовної особистості вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури, ураховуючи регіональний аспект.

1.3. Лабораторія є науково-методичним підрозділом кафедри української мови і літератури Університету, не має самостійного балансу та статусу юридичної особи і здійснює діяльність виключно від імені кафедри.

1.4. До складу Лабораторії входить лінгводидактичний центр (керівник – к.філол.н., доц. Герман В. В.) та літературний музей-світлиця імені А. Гризуна (завідувач – к.філол.н., доц. Кумеда О. П.).

1.5. Діяльність Лабораторії здійснюється відповідно до чинного законодавства України, нормативної бази загальнодержавного та внутрішньо університетського рівнів, даного Положення, наказів та розпоряджень відповідних посадових осіб.

2. Мета та основні завдання діяльності Лабораторії

2.1. *Метою* діяльності Лабораторії є методична, наукова, освітньо-консультативна, громадсько-культурна діяльність в Університеті та закладах-партнерах (вітчизняних і зарубіжних); сприяння поширенню та популяризації української мови в усіх галузях суспільного життя Сумської області; літературного краєзнавства, підвищення педагогічної майстерності вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури; узагальнення педагогічного досвіду та його презентація академічній спільноті; сприяння формуванню наукового потенціалу молоді Сумщини, залучення студентів та учнів до вивчення творчості письменників рідного краю, стимулювання науково-педагогічних кадрів і здобувачів Університету до створення нових знань та їх ефективного використання в національних інтересах.

2.2. Основними завданнями діяльності Лабораторії є:

- розвиток інноваційної науково-методичної інфраструктури Університету;
- створення організаційних і правових умов для розповсюдження на внутрішньому ринку результатів інтелектуальної праці науково-педагогічного персоналу та здобувачів Університету;
- участь у реалізації державної мовної політики, зокрема виконання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Програми розвитку української мови в усіх сферах суспільного життя Сумської області на 2023–2027 рр., Програми розвитку української мови в Сумському державному педагогічному університеті імені

А. С. Макаренка, спрямованої на зміцнення позицій у сфері інноваційної діяльності Університету, охорону прав інтелектуальної власності;

- формування інформаційної, навчально-методичної, наукової бази відповідно до профілю діяльності Лабораторії;

- створення платформи Лабораторії для проведення методичної, наукової, освітньо-консультативної, громадсько-культурної діяльності з метою формування і розвитку ключових компетентностей учителя української мови і літератури, зарубіжної літератури;

- проведення спільної з іншими закладами освіти та науковими установами регіону академічної та наукової політики, спрямованої на інноваційний розвиток соціально-економічної сфери регіону;

- організація та проведення конференцій, семінарів, вебінарів, тренінгів, майстер-класів, засідань у формі круглих столів та інших заходів наукового, науково-методичного, дослідницького, культурно-освітнього спрямування у співпраці і взаємодії із закладами вищої освіти, післядипломної освіти, загальноосвітніми закладами та установами;

- розробка авторських дослідницьких програм із вивчення літератури рідного краю, створення навчальних посібників, інноваційних технологій, проведення науково-дослідних та навчальних проєктів літературно-краєзнавчого та фольклорного характеру, заснованих на експериментальному та науковому підході;

- підготовка співробітниками Лабораторії проєктів з метою отримання індивідуальних (колективних) грантів, у тому числі на наукові дослідження, стажування тощо;

- популяризація результатів роботи Лабораторії серед академічної спільноти Сумської області;

- визначення наукового потенціалу серед учнівської молоді та студентського загалу та залучення обдарованих учнів до наукової діяльності в галузі вивчення філології під програмованим керівництвом науковців та вчителів-практиків;

- виховання педагогічної інтелектуальної еліти – інноваційних філологів-професіоналів – для науки, освіти, соціально-економічної галузі регіону та країни;

- підвищення рівня комерціалізації створеної наукової та науково-методичної продукції і послуг, управління об'єктами інтелектуальної власності.

3. Головні напрями та зміст роботи Лабораторії

3.1. Головними *напрямами роботи* Лабораторії є:

- вивчення та узагальнення вітчизняного, європейського та світового досвіду інноваційної наукової діяльності, зокрема в аспекті науково-методичного забезпечення формування й розвитку ключових компетентностей учителя української мови і літератури;

– вивчення особливостей становлення та розвитку літературного краєзнавства в контексті національного і культурного відродження України. Популяризація ідей і традицій літературного краєзнавства.

– формування інформаційної, навчально-методичної, наукової бази джерел відповідно до профілю діяльності Лабораторії;

– створення теоретико-методологічних засад, що передбачають удосконалення наукового апарату краєзнавства, та інтеграційних, які полягають у збагаченні зв'язків краєзнавства з іншими науками.

– розроблення та апробація новітніх освітніх технологій та інноваційного навчально-методичного забезпечення;

– залучення в Університет дослідницьких грантів, підготовка проектних пропозицій, подання запитів з метою отримання індивідуальних (колективних) грантів співробітниками Лабораторії, у тому числі на наукові дослідження, стажування;

– створення умов ефективної взаємодії Лабораторії з органами управління регіону та закладами-партнерами (вітчизняними і зарубіжними);

– надання платних послуг, консультацій, досліджень науково-педагогічними працівниками або іншими співробітниками Лабораторії;

– координування краєзнавчої роботи із загальноосвітніми закладами, із краєзнавчими музеями, будинками культури, істориками-краєзнавцями, із комітетами у справах молоді, спорту та туризму, громадськими організаціями. Створення літературно-краєзнавчих осередків

– організація пошуково-дослідницької роботи. Систематична робота по збиранню фольклору рідного краю. Організація фольклорних експедицій. Робота в архівах;

– формування фондів краєзнавчої літератури. Організація фонду літературно-краєзнавчих документів. Популяризація краєзнавчих документів. Виставкова робота. Поширення краєзнавчої літератури;

– організація та проведення конференцій, семінарів, тренінгів, майстер-класів та інших заходів наукового та навчально-методичного характеру різного рівня;

– організація та здійснення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед академічної спільноти, освітян, місцевої громади відповідно до профілю діяльності Лабораторії з метою популяризації результатів роботи;

– залучення студентів і учнів до проблемно-пошукової дослідницької роботи, літературно-краєзнавчих екскурсій із метою вивчення історії рідного краю. Активізація, формування й розвиток творчого потенціалу та соціальної активності особистості, формування системи її гуманістичних і моральних цінностей, сприяння збереженню культурної спадщини, вихованню національної гордості, формуванню в майбутніх громадян національної самосвідомості через любов до рідного краю, патріотизм, краєзнавчу діяльність особистості. Створення координаційної системи підготовки майбутніх учителів-предметників із метою забезпечення їхньої професійної

компетентності, що активізує впровадження компетентісного підходу до літературно-краєзнавчої освіти.

– безперервне підвищення науково-педагогічного потенціалу співробітників з метою підвищення якості кадрового забезпечення процесів інноваційного розвитку Університету.

3.2. Зміст роботи Лабораторії визначається його керівництвом та членами й передбачає:

– освітньо-методичний напрям: проведення інтерактивних, гостьових лекцій, міждисциплінарних занять і тренінгів, майстер-класів з актуальних освітніх технологій у навчанні української мови і літератури, літературного краєзнавства, зарубіжної літератури, з проблем використання цифрових, медіаосвітніх технологій тощо; організація та проведення курсів підвищення кваліфікації для академічної спільноти Сумської області;

– науково-дослідницький напрям: дослідження актуальних питань мовно-літературної освіти, освітніх технологій особистісно-професійного розвитку вчителя української мови і літератури, формування і розвитку педагогічної майстерності учителя нової української школи; актуальних напрямів літературного краєзнавства, лінгводидактики, методики навчання української та зарубіжної літератури; технологій формування української культуромовної особистості фахівця під час навчально-пізнавальної, науково-дослідної, практичної підготовки у вищому педагогічному навчальному закладі та в умовах післядипломної педагогічної освіти;

– громадсько-культурний напрям: організація та проведення фахових конкурсів, олімпіад, круглих столів, воркшопів, творчих конкурсів, конкурсу креативних проєктів, дискусійних платформ, заходів до Дня української писемності і мови, Міжнародного дня рідної мови; Шевченківських днів, знаменних дат, діяльність Літературної студії-музею імені Анатолія Гризуна; проведення інформаційно-просвітницької роботи в ЗМІ з метою виконання Програми розвитку української мови в усіх сферах суспільного життя Сумської області на 2023–2027 рр. та положень Концепції національно-патріотичного виховання.

4. Управління та кадрове забезпечення Лабораторії

4.1. Керівництво діяльністю Лабораторії здійснює доцент кафедри української мови і літератури, який має досвід науково-дослідної, експериментальної та інноваційної діяльності.

4.2. Керівник Лабораторії визначає структуру Лабораторії, забезпечує методичний і матеріально-технічний супровід її діяльності відповідно до сучасного стану розвитку науки.

4.3. Керівник Лабораторії безпосередньо підпорядковується проректору з науково-педагогічної (наукової) роботи, а функціонально завідувачу науково-дослідного сектору.

4.4. Кадровий склад Лабораторії формується з:

- науково-педагогічних працівників, навчально-допоміжного персоналу Університету;
- спеціалістів відповідного профілю, запрошених із інших закладів освіти науково-дослідних установ тощо;
- студентів, аспірантів і докторантів, які працюють над науково-дослідницькими проєктами, тематика яких відповідає профілю діяльності Лабораторії.

5. Права керівника та співробітників Лабораторії

Керівник та співробітники Лабораторії мають право:

5.1. Створювати інформаційну, навчально-методичну, наукову бази джерел відповідно до профілю діяльності Лабораторії.

5.2. Залучати до роботи вчених споріднених спеціальностей Університету та інших вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти, наукових установ і організацій.

5.3. Ініціювати підписання договорів про співробітництво з вітчизняними та зарубіжними закладами освіти та науковими установами.

5.4. Звертатися до керівництва Університету з питань координації наукових пріоритетів та сприяння діяльності Лабораторії (організаційне, кадрове, інформаційне, матеріально-технічне забезпечення).

5.5. Отримувати в установленому порядку необхідну інформацію та матеріали від структурних підрозділів Університету для ефективного функціонування Лабораторії.

5.6. Виконувати наукові дослідження, науково-дослідні роботи на госпрозрахунковій основі за окремими договорами, надавати наукові та консультативні послуги фізичним та / або юридичним особам відповідно до профілю діяльності Лабораторії.

5.7. Взаємодіяти з органами влади управління регіону з метою залучення грантових, проєктних пропозицій для реалізації трансферу інноваційного наукового та науково-методичного продукту.

5.8. Організовувати конференції, семінари, тренінги, майстер-класи та інші заходи наукового та навчально-методичного характеру різних рівнів.

5.9. Реалізовувати власні наукові інтереси в межах роботи над проєктами Лабораторії.

5.10. Користуватися приміщеннями та ресурсами структурних підрозділів Університету відповідного профілю.

5.11. Презентувати Університет в установах, відомствах, інших організаціях з питань, що входять до компетенції Лабораторії та визначені даним Положенням.

6. Обов'язки керівника та співробітників Лабораторії

6.1. Керівник Лабораторії зобов'язаний:

- здійснювати організацію та керівництво всіма видами діяльності Лабораторії;

- координувати діяльність Лабораторії з відповідними структурними підрозділами Університету, закладами-партнерами, профільними відомствами;

- нести відповідальність за науково-методичний рівень, своєчасність виконання та результативність діяльності Лабораторії;

- звітувати про діяльність Лабораторії за підсумками навчального та календарного років;

- робити подання на співробітників Лабораторії щодо заохочення, нагородження, преміювання за результативність роботи.

6.2. Співробітники Лабораторії зобов'язані:

- брати участь у проєктах Лабораторії;

- звітувати перед керівником Лабораторії про результативність власної діяльності;

- здійснювати презентацію теоретичного та практичного доробку Лабораторії в державних, громадських та приватних закладах та установах різних сфер життєдіяльності суспільства;

- популяризувати результати діяльності Лабораторії.

7. Планування діяльності та звітність Лабораторії

7.1. Керівник Лабораторії щорічно складає план роботи, що має враховувати планові показники роботи науково-дослідного сектору, результати, досягнуті у попередній період, фінансові можливості Лабораторії тощо.

7.3. План роботи Лабораторії розглядається науковою радою та затверджується проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи.

7.4. За результатами роботи керівник Лабораторії готує звіт (Додаток 4 Положення про науково-дослідну лабораторію СумДПУ імені А. С. Макаренка (нова редакція) від 30.09.2024 р.), який розглядається на засіданні наукової ради Університету, погоджується завідувачем науково-дослідного сектору та затверджується проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи.

7.5. Звітні показники Лабораторії не можуть дублювати показники звітів з науково-дослідної роботи інших структурних підрозділів університету.

8. Фінансово-господарська діяльність Лабораторії

8.1. Діяльність Лабораторії може забезпечуватися за рахунок господарських договорів, виконання грантів від вітчизняних або зарубіжних організацій та інституцій, а також за рахунок коштів, що надійшли як благодійна допомога від фізичних та / або юридичних осіб.

8.2. Лабораторія може надавати платні науково-консультативні послуги з питань планування, організації і проведення наукових досліджень, здійснювати трансфер інноваційного наукового та науково-методичного

продукту на комерційній основі, організовувати і проводити наукові конференції та семінари, лекції відповідного спрямування.

8.3. Вартість робіт у рамках госпдоговорів на НДР та платних послуг, що надаються, розраховується за кошторисами розробленими планово-фінансовим відділом окремо на кожен їх вид, погодженими керівником Лабораторії, головним бухгалтером, начальником планово-фінансового відділу та затвердженими проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи.

9. Матеріально-технічна база Лабораторії

9.1. Лабораторія розміщується та функціонує на матеріально-технічній базі Університету, факультету іноземної та слов'янської філології (ауд. 258; 334; 336; 338, 339, 340).

9.2. Матеріально-технічне забезпечення Лабораторії здійснюється за рахунок коштів від госпрозрахункової та / або держбюджетної тематики, коштів Університету або за рахунок грантових проєктів.

9.3. Лабораторії має право використовувати виділене йому майно виключно для досягнення цілей основної діяльності. Контроль за цільовим використанням майна та його збереженням здійснюється відповідними структурними підрозділами.

9.4. Відповідальність за приймання та зберігання матеріальних цінностей покладається на матеріально відповідальну особу Лабораторії, якою є керівник Лабораторії.

10. Створення, реорганізація і ліквідація Лабораторії

10.1. Створення Лабораторії та призначення керівника Лабораторії погоджуються проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи та затверджується наказом ректора на підставі ухвали вченої ради університету.

10.2. Для затвердження Лабораторії вченою радою університету керівник Лабораторії надає проректору з науково-педагогічної (наукової) роботи:

- витяг з протоколу засідання кафедри української мови та літератури Університету;

- заповнену Анкету керівника Лабораторії (Додаток 1 Положення про науково-дослідну лабораторію СумДПУ імені А. С. Макаренка (нова редакція) від 30.09.2024 р.);

- паспорт Лабораторії (Додаток 2 Положення про науково-дослідну лабораторію СумДПУ імені А. С. Макаренка (нова редакція) від 30.09.2024 р.).

10.3. Положення набуває чинності з наступного дня після його затвердження наказом ректора, якщо інше не передбачено тим же наказом.

10.4. Реорганізація та ліквідація Лабораторії відбувається за наказом ректора на підставі рішення вченої ради університету, умовами яких можуть бути подання керівника Лабораторії, кафедри української мови та літератури чи проректора з науково-педагогічної (наукової) роботи.